

Вороніна Ірина Миколаївна,
ад'юнкт кафедри філософії права
та юридичної логіки Національної
академії внутрішніх справ

СТАНДАРТИ І ПРИНЦИПИ ВІДОМЧОЇ НОРМОТВОРЧОСТІ В СИСТЕМІ ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ

Європейські цінності нормотворення обумовлені однією з найважливіших форм сучасної взаємодії публічної влади і громадськості – «good governance» у міжнародному розумінні, тобто «добре врядування», яке трактується як децентралізацію владних функцій, наближення влади до потреб окремої громади й підвищення ефективності діяльності публічної влади, оскільки це спосіб організації влади за допомогою систем локальних інформаційних мереж і сегментів глобальної інформаційної мережі, яка забезпечує функціонування певних органів у режимі реального часу та максимально спрощує щоденне спілкування громадянина з органами влади. Важливо, що врядування, на відміну від деяких інших форм, забезпечує можливість громадян здійснювати публічну діяльність у всіх сферах і на всіх етапах прийняття нормативно-публічного рішення.

Загальноєвропейські цінності «доброго врядування» передбачають вісім основних характеристик: участь в управлінні, орієнтація на консенсус, підзвітність, прозорість, чутливість, результативність та ефективність, рівноправність та інклюзивність; а також утворює принцип верховенства права; дбає про мінімізацію корупції, урахує погляди меншин та інших вразливих членів суспільства; акцентує увагу на необхідності врахування сучасних і майбутніх потреб суспільства.

Стрижнем європейських цінностей є ліберальні фундаментальні права та свободи людини, демократичні принципи державного устрою, а також правова й соціальна держава. Будучи поєднанням ліберальних і демократичних ідей, європейські цінності є ліберально-демократичними. Саме

останні стали принципами функціонування державних і політичних інститутів сучасних європейських країн та Європейського Союзу.

Найпоширеніший підхід до визначення європейських цінностей, зазначає Н. Амельченко, – це система аксіологічних максим, основних принципів розбудови сім'ї, суспільства та держави, політико-економічних, культурних, правових й інших норм, що об'єднує більшість мешканців Європи і становить основу їх ідентичності [1].

Європейські цінності є не лише узагальненим поняттям, вони мають практичне вираження у вигляді правових норм, закріплених у низці базових документів Ради Європи та Європейського Союзу. Фундаментальною основою європейських цінностей є права і свободи кожного індивіда та рівність усіх перед законом.

Слушно є позиція В. Авер'янова про те, що проблема ефективності управління дедалі більше пов'язана в суспільній свідомості з перспективами матеріального буття, правового становища людини в суспільстві, а зрештою – з правомірністю наявних державних структур і суспільного ладу [2].

Базові цінності ЄС знайшли своє відображення в документі «Хартія основних прав Європейського Союзу» [3], з-поміж яких виокремлено такі:

– *гідність* (розділ 1, ст. 1–5) – права та гарантії, які забезпечують гідне існування людської особистості в суспільстві (право на життя, право на особисту недоторканність, заборона тортур та іншого жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження, покарань, свобода від рабства та підневільного стану);

– *свободи* (розділ 2, ст. 6–19) – фундаментальні громадянські та політичні свободи, закріплені в Європейській конвенції з прав людини (право на свободу та особисту недоторканність, повага до приватного та сімейного життя, захист інформації особистого характеру, свобода думки, совісті та релігії, свобода вираження власної думки і свобода інформації, свобода зборів та асоціацій, а також певні соціальні права – право на освіту, свобода професійної діяльності та право на працю, свобода підприємництва, право власності);

– *рівність* (розділ 3, ст. 20–26) – рівність людей у правах, недопущення дискримінації, культурне, релігійне та мовне різноманіття, рівні права між чоловіками та жінками, захист прав дитини і людей похилого віку;

– *солідарність* (розділ 4, ст. 27–38) – цей розділ містить певні трудові права та відображає окремі положення Європейської соціальної хартії, яка вже стала частиною права ЄС (право працівників на отримання інформації, право на ведення переговорів і колективні дії, право на послуги із працевлаштування, захист на випадок незаконного звільнення, справедливі та рівні умови праці, соціальне забезпечення, соціальна допомога, охорона здоров'я, захист навколишнього середовища та прав споживача);

– *громадянство* (розділ 5, ст. 39–46) – активне та пасивне виборче право на виборах до Європейського парламенту та на муніципальних виборах, право на належне управління, право на доступ до документації, право на звернення до омбудсмена ЄС, свобода пересування та проживання, дипломатичний та консульський захист;

– *правосуддя* (розділ 6, ст. 47–50) – закріплено не стільки права, скільки гарантії прав особистості, переважно в межах кримінального процесу (право на ефективний правовий захист і доступ до неупередженого суду, презумпція невинуватості та право на захист, забезпечення принципів законності й відповідності покарання вчиненому злочину).

Загалом документи Ради Європи та Європейського Союзу, які присвячені забезпеченню прав і свобод індивіда, зокрема «Хартія основних прав Європейського Союзу», ґрунтуються на конституційних традиціях європейських країн та їхніх міжнародних зобов'язаннях.

Таким чином, європейські цінності мають не лише імперативно-методологічне значення, а й цілком конкретне втілення, предметнення у формі базових фундаментальних прав, свобод, зафіксованих у відповідних документах Європейського Союзу. На нашу думку, й окремі громадяни, й українська влада загалом, поділяючи євроінтеграційні програми та захищаючи їх на практиці, розуміють, що глобальна перемога європейських цінностей є неминучою, проте ми ще навіть не на

старті цього шляху. Залишається перейти до справи: сприйняти європейські цінності як загальнолюдські, близькі та зрозумілі кожній людині, а потім законодавчо і на практиці підтвердити, що ми почали розглядати їх як норму життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амельченко Н. Цінності об'єднаної Європи / Н. Амельченко. – Київ : ГО «Лабораторія законодавчих ініціатив», 2013. – 42 с.

2. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. – Київ : Факт, 2003. – 384 с.

3. Хартія основних прав // Європейський парламент : [сайт] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.europarl.europa.eu/charter/default_en.htm. – Назва з екрана.

Галустян Олена Аркадіївна,
старший науковий співробітник
наукової лабораторії з проблем
психологічного забезпечення
ННІ № 4 Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук

МОДЕЛЬ «ВETARI VOX» ЯК ЗАСІБ ЕФЕКТИВНОЇ НЕНАСИЛЬНИЦЬКОЇ КОМУНІКАЦІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Професійна діяльність поліцейських безпосередньо пов'язана з комунікацією. Створення Національної поліції, діяльність якої здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства, зумовило потребу впровадження нових підходів до вдосконалення професійного спілкування поліцейських із різними категоріями осіб [1, с. 6]. Саме тому актуальним питанням сьогодення стає необхідність формування в поліцейських навичок ефективної ненасильницької комунікації. Такий підхід здатен сформувати належний рівень довіри населення до поліції та створити її позитивний імідж.